

10

INFLACE, DEFLACE
Směnný kurz, euro

2. Inlace

= růst **cenové hladiny** v ekonomice, způsobený růstem množství peněz v oběhu

X deflace

- **Důsledky:**
 - 1) narušuje signály o relativních cenách
 - 2) není dokonale predikovatelná – nejistota odrazuje investory
 - 3) redistribuce příjmů
 - 4) pokles kupní síly peněz
 - 5) v extrémním případě: útěk od peněz

Členění inflace

- Podle tempa
 - Mírná
 - Pádivá
 - Hyperinflace
- Podle „viditelnosti“
 - Zjevná
 - Skrytá
 - Potlačená
- Podle příčiny
 - NÁKLADOVĚ TLAČENÁ: nabídkové šoky (mzdy, ceny surovin)
 - POPTÁVKOVĚ TAŽENÁ: poptávka je vyšší než dostupnost zboží a služeb
 - Ve skutečnosti kombinace obou
- Podle očekávání
 - Očekávaná
 - Neočekávaná

Deflace

- Pokles celkové cenové hladiny
- Růst kupní síly peněz
- Je výhodné mít deflaci?

Deflace není výhodná

- Způsobuje odklad spotřeby
- Spekulace na další pokles cen
- Pokles zisků firem
- Růst nezaměstnanosti
- Pokles růstu ekonomiky
- Pokles cenové hladiny
- Bludný kruh !!!

Jak se měří inflace?

- Cenové indexy
- **CPI** = index spotřebitelských cen
- Celkové náklady na výrobky a služby typického spotřebitele - spotřební koš
- **Míra inflace** =
$$\frac{\text{CPI (2007)} - \text{CPI (2006)}}{\text{CPI (2006)}} * 100$$

Složení spotřebního koše v ČR

Spotřební koš pro výpočet indexu spotřebitelských cen

	Počet	Stálé váhy roku
	reprezentantů	2005 v ‰
Úhrn	729	1000
1. Potraviny a nealkoholické nápoje	164	162,6
2. Alkoholické nápoje a tabák	20	81,7
3. Odívání a obuv	71	52,4
4. Bydlení, voda, energie, paliva	41	248,3
5. Bytové vybavení, zař. domácností, opravy	82	58,1
6. Zdraví	47	17,9
7. Doprava	83	114,1
8. Pošty a telekomunikace	3	38,7
9. Rekreace a kultura	113	98,6
10. Vzdělávání	12	6,2
11. Stravování a ubytování	43	58,4
12. Ostatní zboží a služby	50	63,0

Problémy s měřením životních nákladů

- Substitute = koš neodráží reakce spotřebitelů na změny cen
- Nové výrobky
- Změny kvality

CPI X deflátor HDP

- Změny cen produkce nakoupené spotřebitelem X cen doma vyrobené produkce
- Pevně stanovený koš X skutečně vyrobené produkce

Vývoj inflace v ČR

Průměrná míra inflace v České republice v období 1990-2007

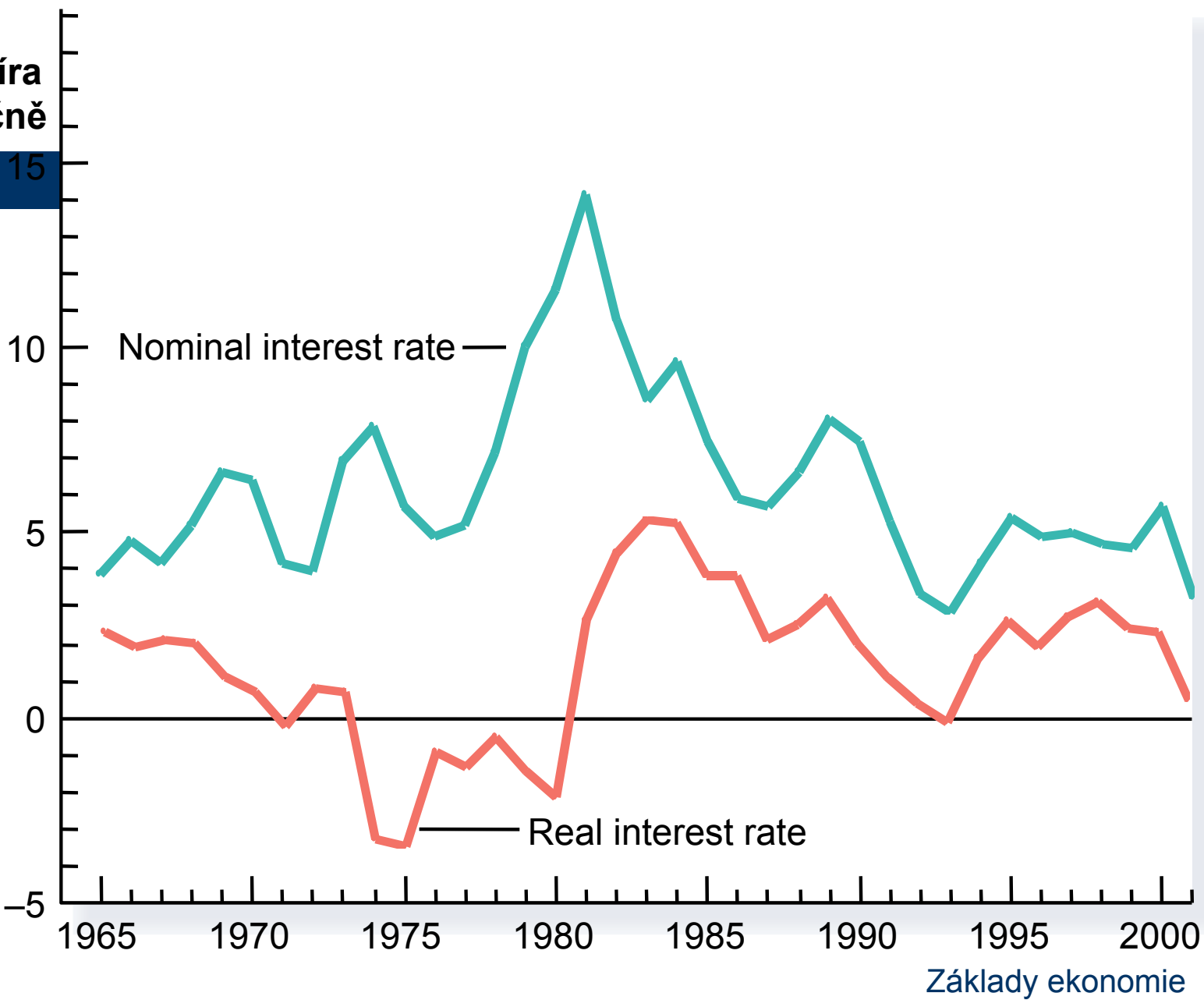

Pramen: ČSÚ

Očišťování od inflace

- Indexace
 - = automatická úprava o výši inflace
- Reálné veličiny
 - Reálný hdp
 - Reálná úroková míra

Úroková míra
% ročně

Rekordní inflace

Inflace v Zimbabwe:

Březen 2007: 1 300 % meziročně

červenec 2007: 100 000 % meziročně

Srpen 2008: **12 000 000 %** meziročně

1 Kč = 629,958,689 Zimbabwských
dollarů

Směnný kurz CZK/ZWD

1 Kč = 629,958,689 Zimbabwských dolarů

Směnný kurz

- = hodnota jedné měny vyjádřená v jiné měně
- Apreciace = zhodnocování (posílení domácí měny)
- Depreciace = znehodnocení (oslabení domácí měny)
- Devalvace X Revalvace

Režimy směnného kurzu

- Fixní (CB garantuje cenu měny)
 - S pásmem fluktuace
 - Bez pásma
- Plovoucí (floating)
 - Řízený (s možností intervence CB)
 - Volný

Depreciace – oslabování měny

- Vyvolána poklesem poptávky po domácí měně nebo růstem její nabídky na devizových trzích
 - Pokles poptávky po našem zboží v zahraničí
 - Odliv kapitálu
- Dopady:
 - Zlevňuje domácí vývozy v zahraničí (podpora exportu)
 - Zdražuje dovozy
 - Zvyšuje hodnotu dluhu v zahraniční měně
 - Zahraničí je dražší pro domácí, tuzemsko je levnější pro zahraniční turisty

Dopady deprecie

- Původní kurz 30 Kč/EUR
 - Exportujeme Pilsner Urquell, prodejní cena 15 Kč
 - Při daném kurzu stojí půllitr 0,5 Eura
- Deprecie kurzu na 40 Kč/EUR
 - Exportujeme Pilsner Urquell, prodejní cena 15 Kč
 - Při daném kurzu stojí půllitr 0,38 Eura
 - Pro zahraničí levnější, ale český obchodník dostane stejně, 15 Kč

Apresiasi měny – posílení měny

- Vyvolána růstem poptávky po domácí měně, nebo poklesem její nabídky na devizových trzích
 - Růst poptávky po našem zboží v zahraničí
 - Příliv kapitálu
- Důsledky
 - Zdražuje exporty
 - Zlevňuje importy
 - Snižuje hodnotu dluhu v zahraniční měně
 - Zahraničí je pro domácí levnější, a domácí ekonomika pro cizince dražší.

Důsledek apreciacie měny

- Kurz 30 Kč/EUR
 - Půjčím si 100 Eur
 - Dlužím 3000 Kč
- Apreciace měny na 20 Kč/Eur
 - Dlužím 2000 Kč
 - Ten komu dlužím dostane stejně, 100 Eur

Evropská integrace

- 1951: Pařížská smlouva = založení ESUO (BEL, NIZ, LUC, FR, IT, SRN)
- 1957: Římské smlouvy = EHS a Euratom
- 1968: dobudování celní unie
- 1993: vznik EU (Maastrichtská smlouva)
- 1999: hospodářská a měnová unie 11 členů EU
 - + 2001: Řecko
 - + 2007: Slovinsko
 - + 2008: Kypr, Malta
 - + 2009: SR

EURO

- Společná měna EU
 - Musí přijmout všechny země EU, vyjma GB a Dánska.
 - Potřeba splnit Maastrichtská kritéria
 - Podmínka nutná, nikoliv postačující
 - Dokončení reforem velmi žádoucí
 - Přijetí eura má výhody i nevýhody
 - + Odstranění nejistoty pro firmy obchodující se zahraničním
 - Odstranění mechanismu nastolujícího rovnováhu

Maastrichtská kritéria

- Míra inflace nesmí být větší o víc než 1,5 % než je průměr 3 zemí s nejnižší inflací
- Dlouhodobé úrokové sazby nesmí být vyšší o víc než 2 %
- Země musí udržovat stabilní kurz, aniž by devalvovala
- Deficit veřejného sektoru nesmí přesáhnout 3 % HDP (kromě výjimečných dočasných událostí)
- Veřejný dluh nesmí přesáhnout 60 % HDP

Plnění kritéria cenové stability

Tabulka 2.1: Harmonizovaný index spotřebitelských cen

(průměr posledních 12 měsíců proti průměru předchozích 12 měsíců, růst v %)

	2005	2006	2007	08/08	2008	2009	2010	2011
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	1,0	1,4	1,3	2,6	2,6	2,4	1,7	1,7
Hodnota kritéria	2,5	2,9	2,8	4,1	4,1	3,9	3,2	3,2
Česká republika	1,6	2,1	3,0	6,1	6,4	2,9	3,0	2,5

Zdroj: Eurostat, Evropská komise, Konvergenční programy a Programy stability členských zemí 2007, prognóza pro ČR je převzata z Konvergenčního programu ČR 2008.

Poznámka: Výhled zemí EU pro roky 2008 – 2009 převzat z jarní ekonomické prognózy Evropské komise (2008).

Plnění kritéria deficitu rozpočtu

Tabulka 2.2: Saldo sektoru vládních institucí
(metodika ESA 1995, v % HDP)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hodnota kritéria	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Česká republika	-3,0	-3,6	-2,7	-1,0	-1,2	-1,6	-1,5	-1,2

Zdroj: ČSÚ, *Notifikace vládního deficitu a vládního dluhu (říjen 2008)*, *Konvergenční program ČR (listopad 2008)*.

Kritérium vládního dluhu

Tabulka 2.3: Vládní dluh
(metodika ESA 1995, v % HDP)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hodnota kritéria	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Česká republika	29,8	29,6	28,9	28,8	27,9	26,8	25,5

Zdroj: ČSÚ, *Notifikace vládního deficitu a vládního dluhu (říjen 2008)*, *Konvergenční program ČR (listopad 2008)*.

Kritérium úrokových sazeb

Tabulka 2.4: 10leté úrokové sazby z vládních dluhopisů na sekundárním trhu
(průměr za posledních 12 měsíců, v %)

	2005	2006	2007	08/08	2008	2009	2010	2011
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	3,4	4,2	4,4	4,4	4,6	3,9	3,2	3,2
Hodnota kritéria	5,4	6,2	6,4	6,4	6,6	5,9	5,2	5,2
Česká republika	3,5	3,8	4,3	4,7	4,7	4,4	4,3	4,2

Zdroj: Eurostat, Konvergenční programy a Programy stability členských zemí 2007, Konvergenční program ČR listopad 2008.

Kurzová stabilita

Graf 2.1: Nominální kurz CZK/EUR

Zdroj: ČNB, propočty MF ČR

Poznámka: Pohyb kurzu v grafu směrem nahoru znamená posilování koruny.
Hypotetická centrální parita je simulována průměrnou hodnotou kurzu v letech 2005 až 2007.

ČR není v mechanismu ERM II – jedná se pouze o simulaci